

Saturs

Priekšvārds	XI
Foreword	XII
Krājuma "Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta spriedumi un lēmumi 2007" anotācija	XIV
Resume Collection "Judgements and decisions of Department of Civil Cases of the Senate of the Supreme Court of the Republic of Latvia 2007"	XVII
1. Nolēmumi lietās par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu	3
Par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu (Lieta Nr.SKC-6)	3
Par īpašuma tiesību atjaunošanu bijušā īpašnieka mantiniekiem (Lieta Nr.SKC-52)	16
Par ielu sarkanām līnijām, atjaunojot zemes īpašuma tiesības bijušajiem zemes īpašniekiem (Lieta Nr.SKC-73)	23
Par privatizācijas objekta īpašnieka pienākumu noslēgt zemes nomas līgumu (Lieta Nr.SKC-92)	30
Par likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta sestās daļas piemērošanu (Lieta Nr.SKC-176)	35
Par īpašuma tiesībām uz "Ave Sol" (Lieta Nr.SKC-309)	43
Par īpašuma tiesību atjaunošanu bijušo zemes īpašnieku mantinieku mantiniekiem (Lieta Nr.SKC-678)	48
Par denacionalizētas un atsavinātas zemes nomas apmēru (Lieta Nr.SKC-762)	57
Par īpašuma tiesību atjaunošanu uz ēkām un dzirnavām (Lieta Nr.SPC-57)	64
2. Nolēmumi, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām	68
Par bērna tiesību uz mājokli aizsardzību (Lieta Nr.SKC-9)	68
Par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, mainoties apstākļiem, bet esot vecāku līgumam par noteiktu uzturlīdzekļu apmēru (Lieta Nr.SKC-556)	73
Par Civillikuma 179.panta ceturtais daļas piemērošanu (Lieta Nr.SKC-599)	78
Par laulāto kopmantas statusu (Lieta Nr.SKC-651)	82

Par laulības ilguma noteikšanu (<i>Lieta Nr.SKC-707</i>).....	88
Par uzturlīdzekļu maksājumiem, bērnam sasniedzot pilngadību (<i>Lieta Nr.SKC-729</i>)	92
Par šķirtā laulātā īpašuma un lietošanas tiesībām dzīvokļa īpašumā (<i>Lieta Nr.SKC-747</i>)	98
Par laulības šķiršanas likumību (<i>Lieta Nr.SPC-26</i>).....	103
3. Nolēmumi mantojuma lietās	106
Par neatraidāma mantinieka atstumšanu no mantojuma (<i>Lieta Nr.SKC-49</i>)	106
Par mantinieka tiesībām turpināt prāvu, kas ierosināta mantojuma atstājēja interešu aizstāvēšanai (<i>Lieta Nr.SKC-188</i>).....	111
Strīds par mantojuma pieņemšanu (<i>Lieta Nr.SKC-382</i>).....	115
Par mantojuma prasības noilgumu (<i>Lieta Nr.SKC-800</i>).....	118
4. Nolēmumi, kas izriet no lietu tiesībām	122
Par noilgumu izpirkuma tiesību realizēšanai (<i>Lieta Nr.SKC-5</i>)	122
Par derīgiem izdevumiem (<i>Lieta Nr.SKC-59</i>).....	127
Par dalītas lietošanas noteikšanu (<i>Lieta Nr.SKC-63</i>).....	133
Par pircēja pienākumu pieteikt kreditora pretenziju nekustamā īpašuma pārdevēja nāves gadījumā (<i>Lieta Nr.SKC-106</i>).....	139
Par administratīvā akta par servitūta noteikšanu atcelšanu (<i>Lieta Nr.SKC-519</i>)	146
Bez tiesiska pamata iegūta nekustama īpašuma statuss (<i>Lieta Nr.SKC-575</i>)	151
Par kopīpašuma lietošanas tiesību sadali (<i>Lieta Nr.SKC-703</i>)	159
Par kopīpašuma lietošanas kārtības noteikšanas tiesisko statusu (<i>Lieta Nr.SJC-7</i>).....	168
Par kopīpašuma reālu sadali (<i>Lieta Nr.SPC-60/2007</i>).....	174
5. Nolēmumi lietās, kas izriet no dzīvokļu īpašnieku tiesiskajām attiecībām	178
Par tiesībām bez apgrūtinājumiem pilnībā lietot visu privatizēto objektu (<i>Lieta Nr.SKC-26</i>).....	178
Par dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku kopsapulces sasaukšanas nepieciešamību (<i>Lieta Nr.SKC-69</i>)	182
Par zemes nomas līguma noslēgšanu ar daudzdzīvokļu mājas īpašniekiem (<i>Lieta Nr.SKC-535</i>)	186
Par laulātā tiesībām lietot privatizētu dzīvokli (<i>Lieta Nr.SKC-697</i>).....	191

6. Nolēmumi lietās, kas izriet no saistību tiesībām	197
Par līguma tiesiskumu (<i>Lieta Nr.SKC-30</i>).....	197
Par Civillikuma 1562.panta piemērošanu (<i>Lieta Nr.SKC-35</i>).....	203
Par zemes nomas maksas apmēru (<i>Lieta Nr.SKC-78</i>).....	207
Par lietas atsavināšanu prāvas laikā (<i>Lieta Nr.SKC-84</i>).....	210
Par rokasnaudas piedziņu (<i>Lieta Nr.SKC-86</i>).....	214
Par cedenta atbildību (<i>Lieta Nr.SKC-192</i>).....	219
Par valdījuma un reģistrācijas priekšrocībām, ja slēgti divi pirkuma līgumi (<i>Lieta Nr.SKC-196</i>).....	223
Par rokasnaudas līguma spēku (<i>Lieta Nr.SKC-225</i>).....	227
Par rīcību ar ieķīlāto automašīnu (<i>Lieta Nr.SKC-283</i>).....	230
Par nokavējuma nelabvēlīgām sekām (procentu samaksu, līgumsodu un zaudējumu piedziņu) (<i>Lieta Nr.SKC-432</i>).....	235
Par solidāras saistības nodibināšanu (<i>Lieta Nr.SKC-465</i>).....	240
Pamatotu šaubu sekas par pirkuma līguma priekšmetu (<i>Lieta Nr.SKC-548</i>).....	243
Par Civillikuma 1927.panta piemērošanu (<i>Lieta Nr.SKC-590</i>).....	249
Par strīda par zemes nomas līguma termiņu izšķiršanu (<i>Lieta Nr.SKC-633</i>).....	255
Par juridiskas personas tiesību un rīcības spējas noteikšanu (<i>Lieta Nr.SKC-705</i>).....	258
Par zemes nomas maksas noteikšanu (<i>Lieta Nr.SKC-722</i>).....	265
Par ēkas īpašnieka zemes nomas tiesībām (<i>Lieta Nr.SKC-738/2007</i>).....	272
Tiesiskās sekas, ja darījums atzīts par spēkā neesošu (<i>Lieta Nr.SKC-806/2007</i>).....	279
7. Nolēmumi lietās, kas izriet no dzīvojamo telpu īres tiesiskajām attiecībām	285
Par dzīvojamās telpas īres līguma pagarināšanu (<i>Lieta Nr.SKC-23</i>).....	285
Par likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 36. ¹ panta piemērošanu (<i>Lieta Nr.SKC-95</i>).....	292
Par dzīvojamo telpu īres līguma formu (<i>Lieta Nr.SKC-311</i>).....	298
Par likuma "Par dzīvojamo telpu īri" 8.panta piemērošanu (<i>Lieta Nr.SKC-441</i>).....	303
Par izīrētāja pienākumu nodrošināt īrnieku ar līdzvērtīgu dzīvojamo platību (<i>Lieta Nr.SKC-488</i>).....	308
Par jauna ģimenes locekļa iemitināšanu dzīvojamā telpā (<i>Lieta Nr.SKC-695</i>).....	314

Dzīvojamās mājas uzturēšanas izdevumu kvalifikācija dzīvojamās telpas īres līgumā (<i>Lieta Nr.SK-756/2007</i>)	318
Par rīcību ar dzīvokļu īpašumu daudzdzīvokļu mājā (<i>Lieta Nr.SK-766</i>)	323
8. Nolēmumi, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām	326
Par darba laika uzskaiti (<i>Lieta Nr.SK-21</i>)	326
Par darba samaksas pienākumu (<i>Lieta Nr.SK-54</i>)	331
Kompensācija par neizmatoto atvaļinājumu (<i>Lieta Nr.SK-57</i>)	335
Par noilgumu darba algas un morālā kaitējuma prasījumos (<i>Lieta Nr.SK-62</i>)	339
Par vienlīdzīgu darba samaksu vīriešiem un sievietēm (<i>Lieta Nr.SK-67</i>)	343
Darbinieka civiltiesiskā atbildība par zaudējumiem ceļu satiksmes negadījumā (<i>Lieta Nr.SK-110</i>)	347
Par atvaļinājuma kompensāciju, ja darba tiesiskās attiecības izbeigtas pārbaudes termiņa laikā (<i>Lieta Nr.SK-155</i>)	352
Par Civillikuma noteikumu piemērošanu darba tiesiskajās attiecībās (<i>Lieta Nr.SK-187</i>)	356
Par akciju sabiedrības valdes priekšsēdētāja atcelšanu (<i>Lieta Nr.SK-239</i>)	362
Par neordinēta garīgā darbinieka darba attiecībām ar darba devēju (baznīcu) (<i>Lieta Nr.SK-268</i>)	367
Par atbrīvošanu no papildu darba, saglabājot pamatdarbu (<i>Lieta Nr.SK-624</i>)	373
Akciju sabiedrības valdes locekļa darbībai valdes locekļa amatā ir izteikts uzticības raksturs (<i>Lieta Nr.SK-805</i>)	377
9. Nolēmumi lietās, kas izriet no apdrošināšanas līguma	391
Atprasījums jebkāda pamata trūkuma dēļ Civillikuma 2389.panta izpratnē (<i>Lieta Nr.SK-66</i>)	391
Par direktīvu piemērošanu (<i>Lieta Nr.SK-87</i>)	396
Par apdrošinātāja regresa prasību (<i>Lieta Nr.SK-174</i>)	402
Par kravai nodarīto zaudējumu atlīdzību pēc starptautiskā autopārvadājuma līguma (<i>Lieta Nr.SK-413</i>)	407
10. Nolēmumi lietās, kas izriet no patērētāju tiesību aizsardzības	413
Par izpildu raksta izdošanas atbilstību patērētāju tiesību tiesiskajam regulējumam (<i>Lieta Nr.SPC-13</i>)	413
Patērētāju tiesību aizsardzība, izsniedzot izpildu rakstu šķīrējtiesas sprieduma piespiedu izpildei (<i>Lieta Nr.SPC-21</i>)	417

Patērētāju tiesību aizsardzība, izsniedzot izpildu rakstu šķīrējtiesas sprieduma piespiedu izpildei (<i>Lieta Nr.SPC-25</i>)	422
11.Nolēmumi maksātnespējas lietās	428
Par īpašuma tiesībām un to koroborāciju (<i>Lieta Nr.SKC-13</i>)	428
Par komercķīlas atsavinājuma atzīšanu par spēkā neesošu (<i>Lieta Nr.SKC-104</i>)	434
Par neieguldītā pamatkapitāla piedziņu (<i>Lieta Nr.SKC-203</i>).....	441
Labprātīga izsole un izsole tiesas ceļā (<i>Lieta Nr.SKC-815/2007</i>)	446
Par strīda risināšanas kārtību noraidītas kreditora pretenzijas gadījumā un noraidītā kreditora balsstiesībām kreditoru sapulcē (<i>Lieta Nr.SPC-4</i>)	456
12.Nolēmumi civilprocesuālo tiesību normu piemērošanas jautājumos	460
Judikatūra kā sekundārs tiesību avots (<i>Lieta Nr.SKC-89</i>)	460
Par personas tiesībām uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā (<i>Lieta Nr.SKC-134</i>)	466
Par pieaugumu pievienošanu prasībai (<i>Lieta Nr.SKC-153</i>)	473
Par Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 5.punkta piemērošanu (<i>Lieta Nr.SKC-495</i>).....	479
Pienākums pierādīt un iesniegt pierādījumus (<i>Lieta Nr.SKC-511</i>)	484
Par procesuālo tiesību normu ievērošanu, nosakot ekspertīzi (<i>Lieta Nr.SKC-635</i>)	487
Par prasījuma robežu ievērošanu (<i>Lieta Nr.SKC-690</i>).....	496
Par lietas piekritību apgabaltiesai (<i>Lieta Nr.SKC-696/2007</i>)	504
Par pierādījumu vērtējumu (<i>Lieta Nr.SKC-796/2007</i>)	511
Par prasības priekšmeta grozījumu pirmās instances tiesā (<i>Lieta Nr.SKC-810/2007</i>)	520
Par Civilprocesa likuma 478.panta trešās daļas piemērošanu (<i>Lieta Nr.SKC-824</i>)	528
Par ķīlas tiesības atzīmes spēku (<i>Lieta Nr.SKC-888</i>)	530
Par saistības bezstrīdus piespiedu izpildīšanu (<i>Lieta Nr.SPC-16</i>)	533
Par deklarētās dzīvesvietas ieraksta anulēšanu (<i>Lieta Nr.SPC-29</i>).....	536
Par šķīrējtiesas klauzulas spēkā esamību (<i>Lieta Nr.SPC-31</i>).....	539
Par prasības nodrošināšanas tiesību īstenojumu šķīrējtiesā (<i>Lieta Nr.SPC-34</i>)	541
Par kooperatīva statūtu nesavienojamību ar šķīrējtiesas klauzulu (<i>Lieta Nr.SPC-39</i>)	545

Par nekustamā īpašuma robežu strīdu piekritību (<i>Lieta Nr.SPC-44</i>)	548
Par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā (<i>Lieta Nr.SPC-62/2007</i>)	550
13.Nolēmumi blakus sūdzību lietās	552
Par rakstveida procesā pieņemtā lēmuma noraksta nosūtīšanu (<i>Lieta Nr.SK-497</i>)	552
Par lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu (<i>Lieta Nr.SK-515</i>)	555
Par blakus sūdzību pieņemtā lēmuma pārsūdzēšanu (<i>Lieta Nr.SK-623</i>)	558
Par lēmuma pārsūdzēšanas iespēju, ja atteikts atcelt prasības nodrošinājumu (<i>Lieta Nr.SK-946</i>).....	561
14.Nolēmumi par ierakstiem zemesgrāmatās	568
Par īpašuma tiesību nostiprināšanu uz valsts nozīmes kultūras pieminekli (<i>Lieta Nr.SK-498</i>)	568
Par rīcību ar mantu, kurai uzlikts arests (<i>Lieta Nr.SK-502</i>)	572
Par renovēta dzīvokļa īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā (<i>Lieta Nr.SK-579</i>).....	575
Par sabiedriskās organizācijas atsavinātā īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā (<i>Lieta Nr.SK-628</i>)	578
Par tiesībām pārsūdzēt zemesgrāmatu tiesneša lēmumu (<i>Lieta Nr.SK-863</i>)	581
Par prasības nodrošinājuma jautājumos pieņemto lēmumu pārsūdzēšanu (<i>Lieta Nr.SK-1019</i>).....	585
15.Nolēmumi citu kategoriju lietās	589
Par zaudējumu, negūtās peļņas vai kompensācijas prasījumu autortiesību pārkāpumu gadījumā (<i>Lieta Nr.SK-74</i>)	589
Par īpašuma tiesībām uz garāžu (<i>Lieta Nr.SK-85</i>).....	596
Par jurisdikciju strīdā, kur viena no pusēm ir ārvalsts vēstniecība Latvijas Republikā (<i>Lieta Nr.SK-237</i>)	600
Par pilnvarojumu kā valdījumu (<i>Lieta Nr.SK-639</i>)	607
Par Komerclikuma 222.panta piemērošanu (<i>Lieta Nr.SK-673</i>).....	612
Par akciju sabiedrības valdes locekļa interešu konfliktu (<i>Lieta Nr.SK-814</i>)	617
Par transportlīdzekļa īpašnieka noteikšanu (<i>Lieta Nr.SPC-27</i>).....	623

Jēdzienu alfabētiskais rādītājs	626
Tiesību aktu rādītājs	676
Tēžu rādītājs	706
Judikatūras un tiesu prakses rādītājs	756
Citu avotu rādītājs, uz kuriem publicētajos nolēmumos dotas atsauces.....	758
Publicēto nolēmumu rādītājs pēc lietu numuriem.....	760

Priekšvārds

Klajā nāk kārtējais Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta spriedumu un lēmumu krājums, turpinot tradīciju, kas pastāvēja pirmskara Latvijā un tika turpināta pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas, sākot ar 1996.gadu. Šajā krājumā izlases kārtībā publicēti 2007.gadā pieņemtie Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta nolēmumi, kuri var izraisīt interesi juristu un interesentu auditorijā, kā arī ir derīgi izmantošanai mācību procesā augstākajās juridiskajās mācību iestādēs. Krājumā ievietoti tiesu spriedumi darba lietās, kas skar darba devēju un darbinieku tiesības, tāpat arī spriedumi, kas saistīti ar ģimenes tiesību jautājumiem, pienākumu sniegt uzturlīdzekļus bērniem, par dažādiem darījumiem civiltiesiskajā apgrozībā utt. Dažādos aspektos tiek izšķirti tiesā strīdi īpašuma tiesību jautājumos, kuri tādējādi var atspoguļoties nodalījumā "Lietu tiesības", "Dzīvokļu privatizācijas lietas", "Par ierakstiem zemesgrāmatās", "Par dzīvokļa īpašnieku tiesiskajām attiecībām". Par nolēmumu atlases kritēriju publicēšanai kalpo likuma normu interpretācijas aktualitāte.

Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā lietas pamatā tiek skatītas kasācijas kārtībā, tādēļ krājumā ievietoti Senāta kā kasācijas instances tiesas nolēmumi. Tajā pašā laikā saskaņā ar Civilprocesa likuma 484.panta noteikumiem tiek skatītas lietas, kurās par pirmās instances tiesas nolēmumu, kas stājies spēkā, iesniegts LR Ģenerālprokurora, Augstākās tiesas priekšsēdētāja vai Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētāja protests.

Senāta Civillietu departaments cer uz atgriezeniskās saites veidošanos un diskusiju, kas varētu būt labs ieguldījums tālākā judikatūras un juridiskās domas attīstībā. Daudzas atziņas tiesu nolēmumos ir tapušas tiesnešu ilgu diskusiju rezultātā, meklējot atbilstošāko un pareizāko tiesību normu interpretācijas variantu. Civillietu departaments būtu pateicīgs, ja, vērtējot tiesas nolēmumus, tiktu norādīts uz tajos esošajiem trūkumiem vai nepilnībām vai argumentēti izteiktas iespējas par risinājumu, kas, balstoties uz kopējo tiesību sistēmu, likuma mērķiem un uzdevumiem, varētu būt atbilstošāks un pareizāks.

Novēlam ieinteresētību un radošu attieksmi.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Civillietu departamenta
priekšsēdētājs **V.Jonikāns**

Krājuma "Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta spriedumi un lēmumi 2007" anotācija

1. Krājumā "Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta spriedumi un lēmumi 2007" ievietoti LR Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā 2007.gadā pieņemtie nolēmumi lietās, kas izskatītas Senātā kasācijas kārtībā, vai par kuriem iesniegti protesti Civilprocesa likuma 483. un 484.panta kārtībā. Publicēšanai atlasīti nolēmumi, kuros risināti principiāli tiesību jautājumi, kas varētu interesēt plašu auditoriju. Senāta nolēmumos sniegtā likumu interpretācija var tikt izmantota kā judikatūra, kas derīga vienotas tiesu prakses veidošanā Latvijas Republikā. Tiesas nolēmumi un tajos sniegtā likumu interpretācija nav saistoša tiesām, kas skata līdzīgas lietas, jo tas būtu pretrunā ar tiesu neatkarības principu, kas nostiprināts Latvijas Republikas Satversmes 83.pantā. Krājumā ievietotie nolēmumi var kalpot kā rekomendējošs tiesību normu interpretācijas paraugs citām tiesību sargājošām vai ar tām saistītām institūcijām, valsts un pašvaldību institūcijām, kā arī jebkurām citām juridiskām un fiziskām personām viņus interesējošos jautājumos.

2. Pavisam krājumā ievietoti 120 nolēmumi. Nolēmumi sagrupēti pa lietu kategorijām, ņemot par pamatu Civillikuma struktūru, kā arī specifisku normatīvo aktu lomu šā brīža tiesu praksē, kad sakarā ar normatīvo aktu piemērošanu tiesās tiek rosināti dažādi strīdi. Izveidotas 15 lietu kategorijas, kuras ir atspoguļotas krājuma satura rādītājā, kas dod iespēju orientēties ievietotajos nolēmumos. Atsevišķā kategorijā ir izdalītas lietas par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamiem īpašumiem saistībā ar likumiem par zemes reformu un privatizāciju, īpašuma tiesību atjaunošanu uz nelikumīgi atsavinātiem un nacionalizētiem īpašumiem. Tiesvedībā vēl atrodas šīs kategorijas vissarežģītākās lietas, kuru izskatīšana tiesā ieilgusi vairāku gadu garumā, šajā lietu kategorijā prasībās par īpašuma tiesību atjaunošanu ievietoti 9 Senāta spriedumi.

Likumu piemērošanas jautājumos, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām (Civillikuma 1.daļa) krājumā ievietoti 8 spriedumi, kuros risināti strīdi par laulāto mantiskajām attiecībām un bērnu tiesību aizsardzības problēmas.

Visvairāk krājumā ir spriedumu par materiālo tiesību normu interpretācijas jautājumiem, kas izriet no saistību tiesībām (Civillikuma 4.daļa). Pavisam ir ievietoti 18 spriedumi lietās par saistību tiesību

normu piemērošanu šaurākā nozīmē, kad strīdi saistīti ar Civillikuma 4.daļas tiesību normu piemērošanu.

Strīdi lietās, kas saistīti ar speciālā likuma "Par dzīvojamo telpu īri" normu piemērošanu, tomēr uzskatāmi par saistību tiesību tiesisko attiecību veidu, tādēļ 8 spriedumi atrodas līdzās šīs kategorijas lietām.

Krājumā ievietoti 3 tiesu lēmumi kā atsevišķa lietu kategorija, kas izriet no Patērētāju tiesību aizsardzības likuma tiesiskajām attiecībām, un šie lēmumi faktiski ir arī saistīti ar saistību tiesībām to plašākā izpratnē.

Izdevumā ievietoti 12 spriedumi, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, 9 spriedumi, kas izriet no lietu tiesībām, pa četriem spriedumiem ir mantojuma lietās; lietās, kas saistītas ar dzīvokļu īpašnieku tiesiskajām attiecībām daudzdzīvokļu mājās, un lietās, kas izriet no apdrošināšanas līgumā regulētajām attiecībām, kā arī 5 nolēmumi maksātnespējas lietās.

Vislielākais krājumā ievietoto nolēmu skaits – 19 nolēmumi – saistīti ar civilprocesuālo tiesību normu piemērošanu tiesas procesos jebkurā no minētajām lietu kategorijām, 4 lēmumi blakus sūdzību lietās un 6 nolēmumi sūdzību lietās par zemesgrāmatu nodaļas tiesnešu atteikumu izdarīt nostiprinājumu ierakstus (atzīmes) zemesgrāmatās.

3. Katram nolēmumam ir pievienota viena vai vairākas tēzes likumu interpretācijas jautājumā, par ko tiesas procesā izraisījies strīds. Tēze koncentrētā un vispārinātā veidā atspoguļo tiesas spriedumā izstrādāto atzinumu par konkrētas likuma normas piemērošanu vai tulkojumu (interpretāciju). Tēze šādā vispārinātā un koncentrētā veidā var arī nebūt tieši izteikta pašā nolēmumā. Nolēmumā tā varētu būt izklāstīta plašāk saistībā ar likuma piemērošanu šīs lietas konkrētajos apstākļos, kas konstatēti apelācijas instances tiesas spriedumā. Tēzes izstrādātas, izvērtējot un apkopojot sprieduma motivējošā daļā dotos atzinumus. Tēze dod ieskatu par to likuma piemērošanas problēmu, kas konkrētajā lietā tikusi apstrīdēta, vai interpretēta atšķirīgi. Tēzes pašas par sevi uzskatāmas par ieguldījumu civiltiesību un civilprocesa teorijas attīstībā, tās var tikt izvērtētas zinātniskos pētījumos un izmantotas juristu mācību procesā. Tēzes Civilprocesa likuma normu interpretācijas jautājumos vērstas uz to, lai tiesvedībā tiktu ievērotas procesa dalībnieku procesuālās tiesības un saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu tiktu aizsargātas katra indivīda tiesības un likumīgās intereses taisnīgā tiesā.

4. Krājumā ievietotajos spriedumos atspoguļojas arī vispārējo cilvēktiesību un bērnu tiesību risinājumi Latvijas Republikā un šo jautājumu saistība ar civiltiesību normu piemērošanu Latvijas tiesu praksē, izskatot konkrētas lietas. Tas atspoguļots Senāta spriedumos vai

Anotācija

lēmumos un norāda uz nacionālās likumdošanas atbilstību Eiropas tiesību vispārējiem principiem.

5. Apmēram puse no krājumā ietvertajiem nolēmumiem jau iepriekš bija pieejami Latvijas Republikas Augstākās tiesas mājaslapā <http://www.at.gov.lv/lv/info/archive/department1/2007/>. Krājumā piedāvāts plašāks nolēmumu klāsts, kuram izdevēja pievienojusi Jēdzienu alfabētisko rādītāju, Tiesību aktu rādītāju, Judikatūras un tiesu prakses rādītāju, Tēžu rādītāju, Citu avotu rādītāju, uz kuriem publicētajos nolēmumos dotas atsauces, kā arī Publicēto nolēmumu rādītāju pēc lietu numuriem.

Krājuma sastādītāji

R.Krauze,
Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Sūdzību izskatīšanas nodaļas vadītājs

Z.Indrūna,
Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta
Civillietu departamenta,
senatora palīdze

**Latvijas Republikas
AUGSTĀKĀS TIESAS SENĀTA
Civillietu departamenta
spriedumi un lēmumi**

2007

1. Nolēmumi lietās par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu

Par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu

Konstatējot, ka Jūrmalas pilsētā zemes reforma likuma "Par zemes reformas pabeigšanu pilsētās" noteiktajā kārtībā nav pabeigta, Civillietu tiesu palātai ir pamats atzīt, ka zeme, kas norādīta likuma "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 6.pantā, paliek pašvaldības rīcībā un ir izmantojama zemes reformas pabeigšanai atbilstoši zemes reformas likumiem (likuma "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 6.pants).

Rīgā, 2007.gada 17.janvārī

Lieta Nr.SKC-6

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts šādā sastāvā:

sēdes priekšsēdētājs senators

Z.Gencs,

senatori

E.Vernuša,

M.Zāgere,

piedaloties Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras prokurorei L.Januševskai un zvērinātiem advokātiem E.Brukslei, E.Kalniņam un G.Putņai,

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu sakarā ar Aleksandra O., Vano R., Lado R., Larisas R., Mārtiņa Ā. un SIA "Bulduru muiža" kasācijas sūdzībām un Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prokurores kasācijas protestu par Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2006.gada 22.jūnija spriedumu Vano R., Larisas R., Lado R. prasībā pret Jūrmalas pilsētas domi par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu un Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prokurora prasībā pret Jūrmalas pilsētas domi, Vano R., Larisu R., Lado R., SIA "Bulduru muiža", SIA "Balt Invest Group", Egitu K., Mārtiņu Ā., Aleksandru O. par Jūrmalas pilsētas zemes komisijas lēmumu atzīšanu par spēkā neesošiem, zemesgrāmatu nodalījuma ierakstu dzēšanu un īpašuma tiesību atzīšanu uz nekustamo īpašumu.

Noklausījies senatora Z.Genca ziņojumu, prokurores L.Januševskas, Vano R., Larisas R., Lado R., Egita K., Mārtiņa Ā. pilnvarotās pārstāves E.Bruksles, Aleksandra O. pārstāvja K.Oļehnoviča,

1. Nolēmumi lietās par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu

SIA "Bulduru muiža" pārstāvja E.Kalniņa, Finanšu ministrijas pārstāvja E.Pastora, Jūrmalas domes un zemes komisijas pārstāves G.Putņas paskaidrojumus, Senāts

k o n s t a t ē j a

Saskaņā ar Latvijas Valsts vēstures arhīva 1995.gada 30.janvāra izziņu Nr.5-R-3455 arhīva fonda "Rīgas–Valmieras zemesgrāmatu nodaļas" dokumentos – "B" zemesgrāmatu 141.nodalījumā ierakstīts nekustams īpašums – Vecdubultu miesta kopīpašums, atdalīts no Bulduru muižas.

Uz 1866.gada 14.maija pirkšanas līguma un Vidzemes Hoftiesas 1870.gada 11.decembra lēmuma Nr.6128 pamata īpašuma tiesības uz minēto nekustamo īpašumu nostiprinātas 91 pircējam, tai skaitā ar Nr.60 M.F.

Ar Slokas pagasta tiesas 1910.gada 11.decembra lēmumu īpašuma tiesības uz M.F. piederošo domāto daļu līdzīgās daļās nostiprinātas viņa mantiniekiem L., A.M. un K.V. F.

1933.gada 16.augustā uz pirkuma līguma pamata īpašuma tiesības uz L.F. un A.M.Z. (dzim. F.) domāto daļu nostiprinātas A.Š.

A.Š. miris 1950.gada (..), un 1950.gada 29.septembrī mantojuma tiesībās uz A.Š. atstāto mantojumu līdzīgās domātās daļās apstiprinātas – sieva M.Š. un meita N.D.

Par 1959.gada (..) mirušās M.Š. vienīgo mantinieci 1959.gada 3.jūnijā apstiprināta N.D., kura saskaņā ar Jūrmalas valsts notariāta kantorī 1978.gada 6.martā vecākās notāres apliecināto testamentu visu viņai uz nāves brīdi piederošo mantu līdzīgās daļās novēlējusi Ņ.R. un Vano R.

N.D. mirusi 1989.gada (..).

Jūrmalas valsts notariāta kantora vecākā notāre izsniegusi apliecību par Ņ.R. un Vano R. tiesībām uz N.D. atstāto mantojumu pēc testamenta – katram uz vienu otro domājamo daļu no Jūrmalā, (A..) ielā (..) esošās dzīvojamās mājas un saimniecības ēkas.

Zvērināts notārs 1994.gada 23.februārī apliecinājis testamentu, ar kuru Ņ.R. novēlējusi viņai piederošo mantu, arī namīpašumu un gruntsgabalu Jūrmalā, (A..) ielā (..), Larisai, Lado un Vano R.

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 1995.gada 19.janvāra spriedumu atzīts par stājušos likumīgā spēkā Ņ.R. pēdējās gribas rīkojuma akts, ar kuru testatores īpašums novēlēts Larisai, Lado un Vano R., un ar Jūrmalas pilsētas tiesas 1995.gada 13.aprīļa spriedumu Larisai R., Lado R. un Vano R. atjaunotas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu – zemes gabalu 788 m² platībā Jūrmalā, (A..) ielā (..) uz vienu trešo domājamo daļu.

Vano R., Larisa R. un Lado R. 1999.gada 23.februārī cēlušī tiesā prasību pret Jūrmalas pilsētas domi un Jūrmalas pilsētas zemes komisiju par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu –

1. Nolēmumi lietās par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu

Vecdubultu miesta zemesgabalu, sastāvošu no 30 ha meža, norādīdami, ka uz 1940.gada 21.jūliju A.Š. piederējis minētais nekustamais īpašums, kas atrodas Jūrmalas pilsētā, Dubultos.

Zemes īpašums tā likumīgajam īpašniekam A.Š. nacionalizēts, Latvijā nodibinoties padomju varai. A.Š. miris 1950.gada (...). Pēc viņa nāves mantnieces bijušas viņa sieva M.Š. un meita N.Š. Pēc sievas nāves vienīgā likumiskā mantiniece palikusi meita N.D., kura ar testamentu visu savu mantu vienādās daļās novēlējusi Ņ.R. un Vano R. Ņ.R. mirusi 1994.gada (...), un pēc viņas nāves likumiskie mantinieki ir Vano R., Larisa R. un Lado R.

Prasītāji 1999.gada 7.maijā iesnieguši prasības precizējumus, kuros lūguši atzīt īpašuma tiesības Vano R. uz 2/3 domājamām daļām, Larisai R. un Lado R. katram uz 1/6 domājamo daļu meža 30 ha platībā un atzīt viņiem tiesības saņemt līdzvērtīgu zemi citā vietā Jūrmalā.

Ar Rīgas apgabaltiesas 1999.gada 7.maija spriedumu prasība apmierināta saskaņā ar prasības pieteikuma precizējumiem.

Par šo spriedumu 2003.gada 24.oktobrī Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētājs iesniedzis protestu, un ar Augstākās tiesas Senāta 2003.gada 17.decembra spriedumu Rīgas apgabaltiesas 1999.gada 7.maija spriedums atcelts un lieta nodota jaunai izskatīšanai.

Senāts atzinis, ka lietā nav pietiekošu pierādījumu par to, ka A.Š. uz 1940.gada 21.jūliju ir piederējis mežs 30 desetīnu platībā. Tiesa prasību apmierinājusi bez jebkādiem pierādījumiem par pieprasītā meža nogabala atrašanās vietu un robežām. Lietā nav pierādījumu par to, ka īpašuma tiesības uz meža nogabalu 30 ha platībā būtu nostiprinātas uz A.Š. vārda zemesgrāmatā. Arī tiesa 2000.gada 4.aprīlī, pieņemot lēmumu par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 1999.gada 7.maija sprieduma izskaidrošanu, konstatējusi, ka tajā konkrēti nav norādīta 30 ha meža atrašanās vieta Vecdubultu miestā, un izskaidrojusi, ka meža nogabals attiecas uz agrākajām Rīgas apriņķa Bulduru muižas zemēm.

Senāts norādījis, ka A.Š. uz 1940.gada 21.jūliju piederēja tikai gruntsgabals Jūrmalā, (A..) ielā (...), 778m² platībā, uz ko prasītājiem īpašuma tiesības atjaunotas ar Jūrmalas pilsētas tiesas 1995.gada 13.aprīļa spriedumu.

Senāts apgabaltiesas 1999.gada 7.maija spriedumu un 2000.gada 4.aprīļa lēmumu atcēlis un lietu nodevis jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesai.

Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prokurors 2004.gada 27.aprīlī Finanšu ministrijas interesēs cēlis prasību pret Jūrmalas pilsētas domi, Vano R., Lado R., SIA "Bulduru muiža", SIA "Balt Invest Group", Egītu K., Mārtiņu Ā., Aleksandru O. par Jūrmalas pilsētas Zemes komisijas lēmumu

1. Nolēmumi lietās par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu

atzīšanu par spēkā neesošiem, zemesgrāmatu ierakstu dzēšanu un īpašuma tiesību uz minētajiem nekustamajiem īpašumiem atzīšanu Latvijas valstij Finanšu ministrijas personā, jo īpašuma tiesības Vano R., Larisa R. un Lado R. ieguvuši, pamatojoties uz nepamatotu un nelikumīgu tiesas spriedumu, kurš ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2003.gada 17.decembra spriedumu atcelts.

Prasībā norādīts, ka, pamatojoties uz Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 1999.gada 7.maija spriedumu un 2000.gada 4.aprīļa lēmumu, ar Jūrmalas pilsētas domes Zemes komisijas 2002.gada 6.decembra lēmumiem no pašvaldības rīcībā esošo kompensējamo zemju fonda Vano R., Larisai R. un Lado R. nodoti īpašumā četri zemes gabali:

ar lēmumu Nr.729 (C..) ielā (..) izveidots zemesgabals 5229 m² platībā un nodotas īpašumā Vano R. 2/3 domājamās daļas, Larisai R. un Lado R. 1/6 domājamā daļa katram;

ar lēmumu Nr.737 (M..) ielā 6 izveidots zemesgabals 5165 m² platībā un nodots īpašumā Vano R. 2/3 domājamās daļas, Larisai R. un Lado R. 1/6 domājamā daļa katram;

ar lēmumu Nr.738 (M..) ielā izveidots zemesgabals 5184 m² platībā un nodots īpašumā Vano R. 2/3 domājamās daļas, Larisai R. un Lado R. 1/6 domājamā daļa katram;

ar lēmumu Nr.741 (O..) ielā (..) izveidots zemesgabals 6336 m² platībā un nodots īpašumā Vano R. 2/3 domājamās daļas, Larisai R. un Lado R. 1/6 domājamā daļa katram;

Vano, Larisas un Lado R. īpašuma tiesības uz nekustamajiem īpašumiem Jūrmalā, (C..) ielā (..), (O..) ielā (..), (M..) ielā 6 un (M..) ielā 8 Jūrmalas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļā nostiprinātas 2002.gada 27.decembrī, bet 2003.gada 8. un 9.janvārī visi šie īpašumi atsavināti SIA "Bulduru muiža", kur Vano R. ir dalībnieks un uz darījuma brīdi arī direktors.

SIA "Bulduru muiža" 2003.gada 15. un 16.decembrī īpašumu (O..) ielā (..) atsavinājusi A.V., 2004.gada 27.februārī īpašumu (M..) ielā 8 atsavinājusi J.K. un K.K., bet 2004.gada 12.februārī īpašumu (C..) ielā (..) atsavinājusi Egitam K. un Mārtiņam Ā. Savukārt A.V. 1/2 domājamo daļu no īpašuma (O..) ielā (..) 2004.gada 26.martā atsavinājis SIA "Balt Invest Group".

Prokurora prasībā norādīts, ka, tā kā ir zudis jebkāds likumīgs pamats zemes gabalu nodošanai īpašuma Vano R., Larisai R. un Lado R., turpmākā šo īpašumu atrašanās trešo personu valdījumā un īpašumā uzskatāma par prettiesisku.

Saskaņā ar likuma "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 8.panta sesto daļu valstij piederošā vai piekřītošā zeme ierakstāma zemesgrāmatā uz valsts vārda Finanšu ministrijas personā.

1. Nolemumi lietās par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu

Nekustamie īpašumi Jūrmalā, (C..) ielā (..), (O..) ielā (..), (M..) ielā 6 un (M..) ielā 8 1940.gada 21.jūlijā piederēja fiziskām personām, kuru mantinieki nav pieprasījuši atjaunot īpašuma tiesības uz šo zemi, kā arī nav pieprasījuši kompensāciju, līdz ar to saskaņā ar likuma "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 6.pantu, šī zeme paliek pašvaldības rīcībā un izmantojama zemes reformas pabeigšanai.

Ņemot vērā, ka pašvaldība zemi nepamatoti nodevusi īpašumā Vano R., Larisai R. un Lado R., kuri savas īpašuma tiesības nostiprinājuši zemesgrāmatā, par nekustamo īpašumu Jūrmalā, (C..) ielā (..), (O..) ielā (..), (M..) ielā 6 un (M..) ielā 8 īpašnieku atzīstama Latvijas valsts Finanšu ministrijas personā.

Pamatojoties uz Civillikuma 927., 1041., 1044., 1060., 1063. un 1033.pantu, likuma "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 6.pantu, prokurors lūdzis atcelt Jūrmalas pilsētas Zemes komisijas 2002.gada 6.decembra lēmumus par prasībā minēto zemes gabalu nodošanu īpašumā Vano R., Larisai R. un Lado R., atzīt Latvijas valstij Finanšu ministrijas personā īpašuma tiesības uz minētiem nekustamiem īpašumiem un dzēst zemesgrāmatu nodalījumā ierakstus par īpašuma tiesībām uz prasībā minētajiem nekustamiem īpašumiem Egitam K., Mārtiņam Ā., SIA "Bulduru muiža", J.K., K.K., A.V. un SIA "Balt Invest Group".

Vēlākajos prasības papildinājumos prokurors norādījis, ka, neskatoties uz celto prasību, J. un K.K. nekustamo īpašumu Jūrmalā, (M..) ielā 8 atsavinājuši tālāk Aleksandram O. Prokurors lūdzis dzēst ierakstu zemesgrāmatā par Aleksandra O. īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu (M..) ielā 8.

Šajos papildinājumos prokurors lūdzis dzēst arī ierakstu zemesgrāmatā par SIA "Balt Invest Gruop" īpašuma tiesībām uz nekustamā īpašuma (O..) ielā (..) ½ domājamo daļu, kuru A.V. atsavinājis 2004.gada 29.martā.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2005.gada 2.septembra spriedumu Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prokurora prasība par īpašuma tiesību atzīšanu Latvijas valstij noraidīta, bet apmierināta prasītāju Vano, Larisas un Lado R. prasība.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta 2006.gada 22.jūnijā nosprieda Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prasību apmierināt daļēji. Atzīt par spēkā neesošiem Jūrmalas pilsētas zemes komisijas 2002.gada 6.decembra lēmumus Nr.729, 737, 738, 741. Par zemes gabalu Jūrmalā, (C..) ielā (..); Jūrmalā, (M..) ielā 6; Jūrmalā, (M..) ielā 8; Jūrmalā, (O..) ielā (..)

1. Nolēmumi lietās par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu

nodošanu īpašumā Vano R. 2/3 domājamo daļu apmērā, Larisai R. un Lado R. 1/6 domājamās daļas apmērā katram. Dzēst Jūrmalas zemesgrāmatu nodalījumā Nr.(..) ierakstu par Aleksandra O. Īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu Jūrmalā, (M..) ielā 8. Dzēst Jūrmalas zemesgrāmatu nodalījumā Nr.(..) ierakstu par SIA "Balt Invest Group" Īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu Jūrmalā, (O..) ielā (..). Dzēst Jūrmalas zemesgrāmatu nodalījumā Nr.(..) ierakstu par Egita K. Īpašuma tiesībām uz vienu otro (1/2) domājamo daļu no nekustamā īpašuma Jūrmalā, (C..) ielā (..). Dzēst Jūrmalas zemesgrāmatu nodalījumā Nr.(..) ierakstu par Mārtiņa Ā. Īpašuma tiesībām uz vienu otro (1/2) domājamo daļu no nekustamā īpašuma Jūrmalā, (C..) ielā (..). Dzēst ierakstu Jūrmalas zemesgrāmatu nodalījumā Nr.(..) par SIA "Bulduru muiža" Īpašuma tiesībām uz nekustamo īpašumu Jūrmalā, (M..) ielā.

Prokurora prasību daļā par īpašuma tiesību atzīšanu uz zemes gabaliem Jūrmalā, (C..) ielā (..), (O..) ielā (..), (M..) ielā 6 un (M..) ielā 8 Latvijas valstij Finanšu ministrijas personā noraidīt.

Vano R. prasību par īpašuma tiesību atzīšanu uz 2/3 (divām trešām) domājamām daļām no Vecdubultu miesta zemesgabala, sastāvoša no 30 ha meža Jūrmalā, atbilstoši 1937.gada decembra Rīgas Jūrmalas pilsētas bij. Vecdubultu miesta kopīpašuma zemju sadalīšanas projekta kartei ar tiesībām atbilstoši viņa īpašuma daļai saņemt īpašumā līdzvērtīgu zemi noraidīt.

Larisas R. un Lado R. prasību par īpašuma tiesību atzīšanu uz vienu sesto (1/6) domājamo daļu katram no Vecdubultu miesta zemesgabala, sastāvoša no 30 ha meža Jūrmalā, atbilstoši 1937.gada decembra Rīgas Jūrmalas pilsētas bij. Vecdubultu miesta kopīpašuma zemju sadalīšanas kartei ar tiesībām atbilstoši viņu īpašuma daļām saņemt īpašumā līdzvērtīgu zemi noraidīt.

Civillietu tiesu palāta norādījusi, ka lietā nav strīda par to, ka prasītāji Vano R., Larisa R. un Lado R. ir A.Š. mantinieki. Taču lietā nav iesniegti pierādījumi par 30 desetīnu meža Jūrmalā piederību A.Š. uz 1940.gada 21.jūliju.

Tiesu palāta atzinusi, ka prasītāji Vano, Larisa un Lado R. nav pierādījuši, ka A.Š. uz 1940.gada 21.jūliju bijis strīdus meža zemes 30 ha platībā īpašnieks, tāpēc viņu prasība par īpašuma tiesību atzīšanu uz šo zemes gabalu ar tiesībām saņemt līdzvērtīgu zemi citā vietā ir noraidāma.

Ņemot vērā to, ka nav nekāda likumīga pamata strīdus zemes gabalu nodošanai prasītāju Vano, Larisas un Lado R. īpašumā, tad arī turpmākā šo īpašumu atrašanās atbildētāju īpašumā atzīstama par prettiesisku, tāpēc dzēšami ieraksti Jūrmalas zemesgrāmatu nodaļas attiecīgos nodalījumos par atbildētāju īpašuma tiesībām.

1. Nolēmumi lietās par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu

Atbildētāji, atsaucoties uz Zemesgrāmatu likuma 1.pantā deklarēto publiskās ticamības principu, uzskata sevi par labticīgiem ieguvējiem.

Tiesu palāta norādījusi, ka nodot lietu tiesību var tikai tas, kuram ir tiesības tās nodot, un tikai tādā apjomā, kāds nodevējam ir. Konkrētajā gadījumā Vano, Larisa un Lado R. darījumu rezultātā atbildētājiem nodeva to, uz ko viņiem pašiem nebija tiesības. Šo darījumu rezultātā faktiski tika aizskartas Jūrmalas pilsētas domes intereses, jo bez likumīga pamata Vano, Larisas un Lado īpašumā nonāca Jūrmalas pilsētas kompensācijas zemju fonda zemes, kuras nekavējoties tika atsavinātas tālāk atbildētājam SIA "Bulduru muiža", kurā Vano R. bija dalībnieks un uz darījuma slēgšanas brīdi arī direktors. Gada laikā SIA "Bulduru muiža" nekustamos īpašumus atsavināja tālāk: 2003.gada 15. un 16.decembrī īpašumu (O..) ielā (..) atsavināja A.V., pēc pāris mēnešiem 2004.gada 27.februārī īpašumu (M..) ielā 8 atsavināja J. un K.K., bet 2004.gada 12.februārī īpašumu (C..) ielā (..) atsavināja Egitam K. un Mārtiņam Ā. Savukārt A.V. 1/2 domājamo daļu no īpašuma (O..) ielā (..) 2004.gada 26.martā atsavināja SIA "Balt Invest Group".

Neskatoties uz to, ka tiesā jau bija iesniegta prokurora prasība, J. un K.K. nopirkto īpašumu (M..) ielā 8 2004.gada 18.jūnijā atsavināja Aleksandram O.

Visa šo darījumu virkne notika, kad jau bija zināms, ka ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2003.gada 17.decembra spriedumu kā nelikumīgs tika atcelts Rīgas apgabaltiesas 1999.gada 7.maija spriedums par īpašuma tiesību atjaunošanu Vano, Larisai un Lado R. uz meža zemi Jūrmalā 30 ha platībā un lieta nodota jaunai izskatīšanai. Tādējādi tiesvedība šajā zemes strīdā turpinājās.

Saskaņā ar Civillikuma 1055.pantu par lietas atsavināšanu prāvas laikā katrs atbildētājs atbild tāpat kā ļauticīgs valdītājs. Pie šādiem apstākļiem atbildētāji nav atzīstami par labticīgiem strīdus zemes ieguvējiem, un viņu īpašuma tiesības zemesgrāmatā dzēšamas.

Vienlaicīgi Civillietu tiesu palāta atzinusi par nepamatotu prokurora prasību daļā par īpašuma tiesību atzīšanu uz strīdus zemēm Latvijas valstij Latvijas Republikas Finanšu ministrijas personā.

Prasība šajā daļā pamatota ar likuma "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 6., 7., un 8. pantu.

Saskaņā ar minētā likuma 7.pantu pēc zemes reformas pabeigšanas bezīpašnieka zeme piekrīt valstij un ierakstāma zemesgrāmatā uz valsts vārda.

Konkrētajā gadījumā Jūrmalas pilsētā zemes reforma likuma "Par zemes reformas pabeigšanu pilsētās" noteiktajā kārtībā nav pabeigta, ko savos paskaidrojumos apstiprināja Jūrmalas pilsētas domes pārstāve un pēc būtības neapstrīdēja arī prokurors.

1. Nolēmumi lietās par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu

Savukārt likuma "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 6.pants nosaka, ka zeme, kas 1940.gada 21.jūlijā piederēja fiziskajām personām un juridiskajām personām, kuras nav pieprasījušas īpašuma tiesības uz šo zemi vai pieprasījušas kompensāciju, kā arī zeme, uz kuru likumā nav paredzēta īpašuma tiesību atjaunošana, izņemot zemi, kura zemesgrāmatās ierakstāma uz valsts vai pašvaldības vārda saskaņā ar šā likuma 2.panta otro daļu un 3.panta otro daļu, paliek pašvaldību rīcībā un izmantojama zemes reformas pabeigšanai atbilstoši likumiem "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās", "Par zemes privatizāciju lauku apvidos" un citiem zemes reformas likumiem.

Konkrētajā gadījumā nekustamie īpašumi Jūrmalā (C..) ielā (..), (O..) ielā (..), (M..) ielā 6 un (M..) ielā 8 uz 1940.gada 21.jūliju piederēja fiziskajām personām, kuru mantinieki nav pieprasījuši atjaunot īpašuma tiesības uz zemi, kā arī nav pieprasījuši kompensāciju, un šī zeme uz valsts vai pašvaldības vārda nav arī ierakstāma saskaņā ar likuma "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 2.panta otro daļu un 3.panta otro daļu, tāpēc šī zeme paliek pašvaldības rīcībā un izmantojama zemes reformas pabeigšanai. Sākotnēji savā prasības pieteikumā tā bija norādījis arī prokurors.

Civillietu tiesu palāta atzinusi, ka pirmās instances tiesa apmierinājusi Vano, Larisas un Lado R. prasību par īpašuma tiesību atjaunošanu uz 30 ha meža nogabala bez jebkādiem pierādījumiem par tā atrašanās vietu un robežām, bez pierādījumiem par A.Š. īpašuma tiesībām uz meža zemi, atstājot bez ievērības to faktu, ka šis meža nogabals bija nedalīts kopīpašums 77 personām un ar 1937.gada 1.jūnija* "Likumu par bijušā Vecdubultu miesta kopīpašuma zemju sadalīšanu" kopīpašums tika izbeigts.

Kasācijas protestā prokurors lūdz Civillietu tiesu palātas spriedumu prasības noraidītajā daļā atcelt un nodot lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai. Uzskata, ka tiesa, izlemjot jautājumu par īpašuma tiesībām, nav piemērojusi to materiālo tiesību normu, kuru vajadzēja piemērot, kā arī materiālo tiesību normas iztulkojusi nepareizi.

Protestā norādīts, ka saskaņā ar likuma "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 6. un 7.pantu zeme, kas 1940.gada 21.jūlijā piederēja fiziskajām un juridiskajām personām, kuras nav pieprasījušas atjaunot īpašuma tiesības uz šo zemi vai pieprasījušas kompensāciju, kā arī zeme, uz kuru likumā nav paredzēta īpašuma tiesību atjaunošana, izņemot zemi, kura

* **Red. piez.:** teksts dots atbilstoši 1.instances tiesas spriedumam; domāts 1937.gada 25.maija likums.

1. Nolēmumi lietās par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu

zemesgrāmatās ierakstāma uz valsts vai pašvaldību vārda saskaņā ar šā likuma 2.panta otro daļu un 3.panta otro daļu, paliek pašvaldību rīcībā un izmantojama zemes reformas pabeigšanai atbilstoši likumiem "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās", "Par zemes privatizāciju lauku apvidos" un citiem zemes reformas likumiem. Pēc zemes reformas pabeigšanas bezīpašnieka zeme piekrīt valstij un ierakstāma zemesgrāmatā uz valsts vārda.

Apstāklis, ka Jūrmalas pilsētā zemes reforma nav pabeigta kopumā, nedod pietiekamu pamatu atzinumam, ka iztrūkst priekšnoteikumi likuma "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās" 7.panta attiecināšanai uz strīdus situāciju, kuras tiesiskais risinājums saistāms ar konkrēto zemes gabalu nonākšanu atbildētāju īpašumā.

Vano R., Lado R. un Larisa R. zemes gabalus Jūrmalā, (C..) ielā (..), (O..) ielā (..), (M..) ielā 6 un (M..) ielā 8 ieguvuši zemes reformas ietvaros un savas īpašuma tiesības reģistrējuši zemesgrāmatā. Tādējādi attiecībā uz konkrētiem zemes gabaliem, līdz ar to korroborāciju, īpašuma reforma atzīstama par pabeigtu.

Bez tam, ievērojot to, ka iepriekšminētie nekustamie īpašumi uz 1940.gada 21.jūliju piederēja fiziskām personām, kuru mantinieki nav pieprasījuši atjaunot īpašuma tiesības uz zemi, kā arī nav pieprasījuši kompensāciju, ir pamats secinājumam, ka, atceļot apstrīdētos zemes komisiju lēmumus, strīdus nekustamie īpašumi iegūtu bezīpašnieka zemes tiesisko statusu un kā tādi piekristu valstij, nevis pašvaldībai.

Šādu likuma interpretējumu Augstākās tiesas Senāts devis jau agrāk izskatītajā lietā Nr.SK-188, 2005.gads.

Kasācijas sūdzībās Aleksandrs O., SIA "Bulduru muiža", Vano R., Larisa R., Lado R. un Mārtiņš Ā. lūdz materiālo un procesuālo tiesību normu pārkāpšanas dēļ atcelt Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2005.gada 22.jūnija spriedumu daļā, ar kuru apmierināta Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta prokurora prasība atzīt par spēkā neesošiem Jūrmalas pilsētas zemes komisijas 2002.gada 6.decembra lēmumus Nr.729, 737, 738, 741 un zemesgrāmatu ierakstu dzēšanu, un daļā, ar kuru noraidīta Vano R., Larisas R. un Lado R. prasība par īpašuma tiesību atzīšanu uz Vecdubultu miesta zemesgabalu, sastāvošu no 30 ha meža Jūrmalā, atbilstoši 1937.gada decembra Rīgas Jūrmalas pilsētas bijušajai Vecdubultu miesta kopīpašuma zemju sadalīšanas kartei, un nodot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Pieteikumu par pievienošanos Aleksandra O. kasācijas sūdzībai iesniegusi SIA "Balt Invest Group".

1. Kasācijas sūdzības iesniedzēji apstrīd tiesas secinājumu, ka lietā nav iesniegti pierādījumi par A.Š. īpašuma tiesībām uz 30 desetinām

1. Nolēmumi lietās par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu

meža Jūrmalā, uzskata, ka tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 97.panta otro un trešo daļu un spriedums neatbilst šā likuma 193.panta piektās daļas prasībām.

Apelācijas instances tiesa savu spriedumu pamatojusi ar apstākli, ka no Latvijas Valsts vēstures arhīva 2000.gada 13.jūnija izziņas Nr.5-JP-4997 un 2000.gada 21.jūnija izziņas Nr.5-JP-4997/1 izriet, ka A.Š. uz 1940.gada 21.jūliju nav bijušas īpašuma tiesības uz 30 desetīnu meža Jūrmalā. Tiesa norādījusi, ka lietā nav iesniegti pierādījumi par A.Š. īpašuma tiesību piederību uz 1940.gada 21.jūliju. Taču šāds tiesas secinājums ir pretrunā ar tādiem lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, kā : 1) Latvijas Valsts vēstures arhīva 1999.gada 3.maija izziņa Nr.5-JP-7070 un 2) 2004.gada 9.novembra izziņa Nr.5-JP-8538/1. Nevērtējot iepriekšminētās izziņas, Tiesu palāta pārkāpusi procesuālās tiesību normas, kas novedis pie lietas nepareizas izspriešanas. Tāpat tiesa nepamatoti nav piemērojusi Civilprocesa likuma 97.panta otro un trešo daļu un 193.panta piekto daļu, kas nosaka, ka tiesai sprieduma motīvu daļā jānorāda, kādēļ tā vienam pierādījumam devusi priekšroku salīdzinājumā ar citu pierādījumu un atzinusi vienus faktus par pierādītiem, bet citus par nepierādītiem. Piemērojot minētās normas un izvērtējot 1999.gada 3.maija izziņu Nr.5-JP-8538/1, tiesa būtu konstatējusi A.Š. īpašuma tiesības uz 30 desetīnām meža arī pēc 1940.gada 21.jūlija. No minētajām izziņām redzams, ka pēc A.Š. īpašuma tiesību nostiprināšanas zemesgrāmatā 1933.gada 16.augustā par nekustamo īpašumu – domājamām daļām no Vecdubultu miesta zemes gabala līdz ar 30 desetīnām atverošu meža gabalu netika noslēgti citi darījumi un minētais nekustamais īpašums netika nostiprināts zemesgrāmatā par labu kādai citai personai līdz pat 1940.gada 21.jūlijam. Lietas materiālos nav pierādījumu un tādi nav norādīti arī tiesas spriedumā, kas apliecinātu faktu, ka 1933.gada 16.augustā zemesgrāmatā nostiprinātās A.Š. īpašuma tiesības būtu izbeigušās.

2. Norāda, ka lietas materiālos nav zemesgrāmatu akta, kas apliecinātu Jūrmalas pilsētas īpašuma tiesības uz strīdus 30 desetīnām meža. Nepiemērojot Civillikuma 993. un 994.pantu, apelācijas instances tiesa nonākusi pie nepamatota secinājuma, ka meža īpašnieks ir Jūrmalas pilsēta, nevis A.Š.

3. Apelācijas instances tiesa spriedumā norādījusi, ka "Likuma par bijušā Vecdubultu miesta kopīpašuma zemju sadalīšanu" 8.pantā noteikts, ka pēc šā likuma 4., 5., un 7.pantā minēto zemes gabalu atdalīšanas par atlikušās kopīpašuma zemes īpašnieku ierakstāma Rīgas Jūrmalas pilsētas pašvaldība ar izpirkšanas maksu, ko nosaka Zemes ierīcības komiteja par labu kopīpašuma līdzīpašniekiem. Pamatojoties uz minēto likumu, tiesa secinājusi, ka pie šādiem apstākļiem A.Š. nekādi nevarēja būt nedalītā kopīpašumā esošā 30 ha